

HOMILADORLARDA GESTATSION DIABET

Raxmonova Lola

lolazafarovna0304@gmail.com

Xazratqulova Muxlisa

xazratqulovamuxlisa046@gmail.com

Beshimova Maxfuza

beshimovamahfuza@gmail.com

SamDTU Pediatriya fakulteti 418-guruh talabalari

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 10-april 2023 yil

Ma'qullandi: 15-april 2023 yil

Nashr qilindi: 18-april 2023 yil

KEY WORDS

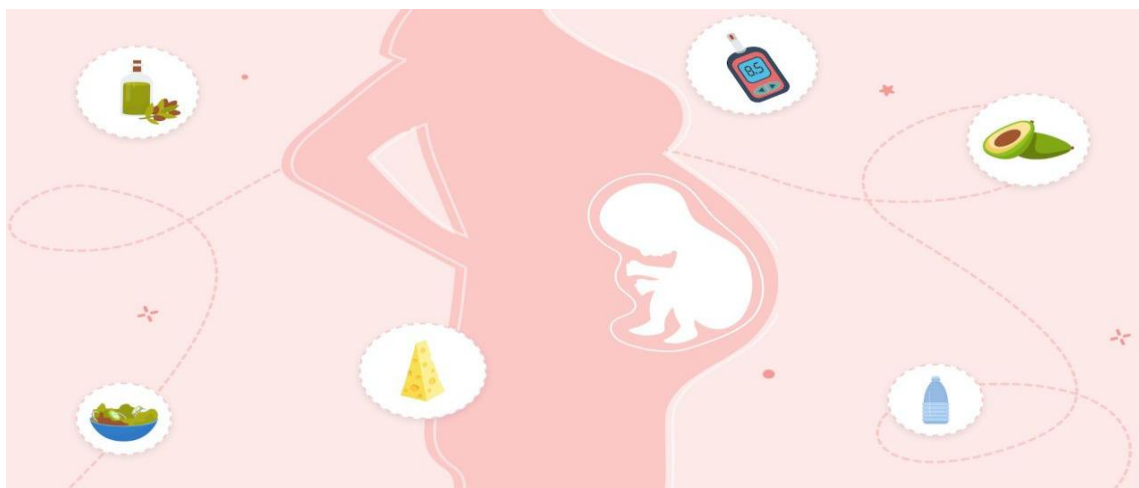
Gestatsion diabet, endokrin kasallik, gormon, metabolik sindrom, giperglikemiya, ketoatsidoz.

ABSTRACT

Yurtimizda endokrinologlarning dolzarb muammolaridan biri - homilador ayollarda uchraydigan diabetlar haqida yetarli tushunchaga ega bo'lmastir. Birinchi navbatda homilador ayolda gestatsion qandli diabet yoki qandli diabetli ayolda homiladorlik yuzaga kelganligini aniqlashtirib olishimiz zarur. Rossiyada va butun dunyoda juda keng tarqalgan kasalliklardan biri homiladorlik paytidagi gestatsion diabet. Xalqaro tadqiqotlarga ko'ra, homiladorlik davrida giperglikemiya darajasi 18% gacha uchraydi. Har qanday homilador ayolda uglevod almashinuvining buzilishi homiladorlikning turli bosqichlarida doimiy ravishda yuzaga keladigan gormonal va metabolik o'zgarishlarni hisobga olgan holda rivojlanishi mumkin.

Gestatsion diabet bu ilk bor homiladorlik vaqtida aniqlangan, biroq "manifest" qandli diabet ko'rsatkichlariga mos kelmaydigan giperglikemiya bilan ifodalanuvchi kasallik. Homiladorlik davrida organizmning individual xususiyatlari hisobiga insulinga talabning oshishi oshqozon osti bezi P-hujayralari funksional holatini kuchaytiradi. Gestatsion diabetning asosiy xususiyati shundan iboratki, tug'- ruqdan so'ng barcha gormonal va metabolik jarayonlar tiklangach, gestatsion diabet ham o'tib ketadi. Reproduktiv yoshdagi barcha ayollarning 0,3% qandli diabet bilan og'riydi, shulardan 0,2-0,3% homilador ayol homiladorlikdan awal qandli diabetga chalingan, 1-5% homiladorlarda esa gestatsion diabet yoki haqiqiy qandli diabet namoyon bo'ladi. 2% ayolda gestatsion diabet rivojlanishiga olib keluvchi omillarning kamida bittasi mavjud bo'ladi:

- metabolik sindrom;
- yaqin qarindoshlar ichida 2-tur diabet;
- qayta glyukozuriya;
- gidramnion va yirik homila;
- 4000 g dan ortiq bola yoki o'lik tug'ilgan bola;
- yoshi 30 dan oshgan bo'lsa.

Homilador ayollarda gestatsion diabet giperglikemiya bilan bog'liq hech anday klinik ko'rinishga ega emas. Ularda og'izning qurishi, tashnalik, siydik miqdorining ko'payishi, polifagiya kuzatilmaydi va shu sababli barcha homilador ayollarda ushbu kasallikni faol aniqlash talab etiladi!!!

Gestatsion qandli diabetni aniqlash mezonlari

Perinatal markazga birlamchi tashrif, GQD		
Venoz plazmadagi	Mmol/1	Mg/dl
Nahorga	>5,1, lekin <7,0	>92, lekin <126
75 g glyukoza bilan OGTT o'tkazish, GQD		
Venoz plazmadagi	Mmol/1	Mg/dl
1 soatdan so'ng	>10,0	>180
2 soatdan so'ng	>8,5	>153

Agar homiladorlikning dastlabki trimestrida qandli diabet tashxisi qo'yilgan bo'lsa, bu, odatda, homiladorlik fonida yuzaga chiqqan va oldindan mavjud bo'lgan diabetdir. Ko'pincha homiladorlikning 4-7-oyida gestatsion diabet aniqlanadi.

Agar qondagi qand miqdori 5,1 mmol/1 dan baland, lekin 7,0 mmol/1 dan past bo'lib gestatsion diabet, 7,0 mmol/1 dan yuqori bo'lsa, qandli diabet deb tashxislanadi. Qondagi glyukoza miqdori belgilangan ko'rsatkichlardan yuqori bo'lsa, dietoterapiya buyuriladi. Bunda tez o'zlashtiriluvchi uglevodlar va hayvon yog'lari keskin cheklanib, oqsil va kletchatkaga boy mahsulotlar bilan ratsion boyitiladi.

Homiladorlik davrida ayollar 12 kilogrammgacha qo'shiladi. Agar parhez bilan kompensatsiyaga erishilmasa, barcha bemorlarga insulinoterapiya qo'llaniladi. Homiladorlikda qonda qand miqdorini pasaytiruvchi tabletkali preparatlar mumkin emas. Glikemiya darajasini mustaqil ravishda nazorat qila olishga o'rgatilgan bemorlarni intensiv insulinoterapiya bilan davolash eng maqbul yechim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. B.Shagzatova Endoktinologiya Toshkent Ijod-print 2021.
2. A.N.Narbayev Endokrinologiya fanidan o'quv qo'llanmasi Samarqand 2020
3. A.S.Ametov Endokrinologiya 2016
4. S.I.Ismailov Endokrinologiya o'quv qo'llanma Toshkent tafakkur bo'stoni 2017
5. M.M.Haqberdiyev Patologik fiziologiya 2011